

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening

No. 133550 - DRUMPT bij Tiel.

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. J. J. E. v. d. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, Neuweg 73; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; B. TH. KRABBENDAM, *Penningmeester*, Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

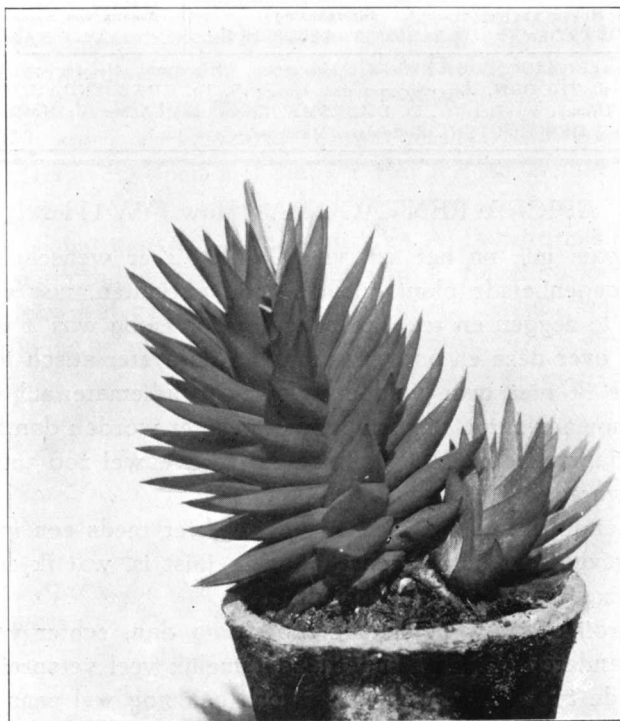
APICRA PENTAGONA (Haw.) Willd.

Het kwam mij, na het art. van G.D.D., zeer wenschelijk voor over bovengenoemde plant, alsmede zijn varianten, nog eens een en ander te zeggen en recht te zetten. Vooralsnog was 't niet mijn plan veel over deze en aanverwante soorten systematisch te schrijven, daar ik niet over voldoende levend studiemateriaal beschik, doch de nomenclatuur-chaos moet niet grooter worden dan ze reeds is. Wat daarvan deugdelijk is, moeten wij evenwel zoo zuiver mogelijk bewaren!

Betreffende deze soort meen ik toch echter reeds een inzicht te kunnen geven, dat ook wetenschappelijk juist is, wat ik zoo goed mogelijk zal trachten te documenteeren.

De hierbij opnieuw geplaatste afbeelding dan, echter vergezeld van een anderen naam, is inderdaad tamelijk veel verspreid, meer nog dan de type-vorm, welken wij toch ook nog wel eens hier en daar aantreffen. Juist deze typevorm, dus de echte *Ap. pentagona* (Haw.) Willd — men lette vooral op de juiste auteursnamen! — is zoo bijzonder karakteristiek en zoo gemakkelijk te herkennen. Haar blaadjes zijn n.l. zeer mooi verticaal in 5 rechte rijen gerangschikt. Soms van boven naar beneden gezien een zuivere 5-puntige ster vormend, vaak ook een geringe afwijking vertoonend. (zie Roeder bl. 20 en afb. op tafel VIII). Salm-Dyck zegt van deze plant in aantekening 19 van zijn Catalogue raisonné (1817): „de planten welke ik bezit vormen soms 5 loodrechte hoeken, meerdere malen zijn ze echter eenigszins scheef, zonder dat ze echter een volkomen spiraal vormen.” De benaming onder de afb. in 't Juni-

nummer was dus bij nadere beschouwing onjuist. Verder werd deze typevorm door Haworth noch in 1812 (Synopsis), noch elders als „*spiralis*” ooit beschreven. Ze werd door Haworth reeds onder haar ouden naam gepubliceerd in zijn eerste bewerking eener monographie, n.l. in Transact. of the Linnean Soc. (1804). Straks zal blijken, welke variant door hem *spiralis* genoemd werd. We kennen verder van *pentagona* over 't algemeen 2 variëteiten die vroeger

Apicra pentagona (Haw.) Willd. var. *torulosa* Haw.

als aparte soorten beschouwd werden, beide door G.D.D. ook in zijn art. in 't kort vermeld; wij zullen er hier even langer bij stil staan, teneinde een duidelijk beeld te geven.

Als eerste noemen wij de var. *spirella* (Haw.) Bak. — let vooral op de juiste auteursnamen! — Bij deze staan de blaadjes nog dichter oopen en..... ik geef weer 't woord verder aan S.D. in nota 18 van bg. werk: „onderscheidt zich van *pentagona* door de lichtere kleur der blaadjes, hun lengte en hun richting in een zoodanige

spiraal rondom een stam, dat 't ondoenlijk is daaraan ook maar een spoor van 5 hoeken, welke ze zouden moeten vormen, te ontdekken." De blaadjes zijn gemiddeld 3 cm lang, of ongeveer $1\frac{1}{2}$ cm kleiner dan in den type-vorm. De naam *spirella*, een verkleinwoord van *spiralis*, schijnt daar op te duiden: Zoo wij dus zien past ook deze naam niet bepaald op de afbeelding.

Nu de tweede variant, n.l. *var. Willdenowii* Bak. Dit is nu de plant door Haw. steeds als *spiralis* beschreven, iets waaraan hij steeds heeft vastgehouden. De kwestie is n.l. dat Linnæus een 50-tal jaren eerder in zijn *Species plantarum* eveneens een „*spiralis*” beschreef en de latere auteurs wisten niet heel zeker waar deze identiek mee zou moeten zijn. Baker, die in 1881 dit geslacht bewerkte in *Journal of the Linn. Soc.*, beschouwt de soort door Hawth als „*imbricate*” beschreven, als de door Linn. beschreven *spiralis*. Nog latere auteurs volgden dit na en is de naam „*imbricata*” dus als soortnaam in den ban. Wat Hawth nu echter als *spiralis* beschreven had, (dezen naam kwam ze immers volgens Baker niet toe) moest dus nu een anderen naam krijgen en Baker doopte ze dan als *var. Willdenowii*. Nu is één ding nog steeds niet erg duidelijk: waarom moest Baker nu juist daarvan *var. Willdenowii* maken? Laatstgenoemde heeft deze plant waarschijnlijk niet eens gekend; hij teekent trouwens zelf aan (in *Mag. Berlin. Gesells.*) dat ze niet in zijn collectie aanwezig was. Hawth bezat daarvan trouwens het eerste, het eenige bestaande exemplaar (zie *Transact.*), later ontving S.D. daarvan stekmateriaal. Wanneer de variëteit dus *Haworthii* in plaats van *Willdenowii* was genoemd, ware zulks begrijpelijker geweest. Vergeten wij echter voorloopig geheel dien naam *spiralis*. Vooral de liefhebbers zijn spoedig geneigd planten, waarvan de blaadjes duidelijk in spiraalvorm om den stam zijn gesteld, *spiralis* te noemen. Zeer ten onrechte, daar, dit mag ik al wel vast verklappen, de plant die Baker (en na hem anderen) als de echte *spiralis* van Linn. beschouwt, en dit is nu juist het gekke van 't geval, geen duidelijk te herkennen spiraalvorm vertoont!

Komen wij liever op ons thema terug; op onze *var. Willdenowii*. Opnieuw geven wij 't woord aan S.D.: „*ik ben er van verzekerd de A. spiralis van Haworth te bezitten* (dus de latere *var. Willdenowii*, waar wij 't nu over hebben — noot van mij zelf —) *daar Mr. Hawth zoo goed was mij deze te zenden.*

Daar ze niet afwijkt van mijn pentagona dan door de meer ge-

draaide richting der hoeken (rijen) heb ik gemeend ze als een simpele varieteit van deze te beschouwen." S. D. noemde ze in zijn *Cat.rais.* dan ook eerst *Ap. pentagona var. spiralis*, later in zijn monographie erkent hij haar om verschillende redenen als een aparte soort. 't Zal den lezer intusschen misschien al opgevallen zijn, dat, zooals S.D. deze laatste omschrijft, dit op de plant van onze afb. al heel aardig toepasselijk zou geweest zijn. Doch de mogelijkheid, dat het deze zou zijn, is niettemin gering; ze zou daartoe tot 10 cm in doorsnee moeten meten en de blaadjes zouden gemiddeld 5 cm lang moeten zijn. Deze maten zijn weliswaar niet naar de afb. te beoordeelen, doch de plant is verder ook weer te sterk gedraaid om volkomen aan de beschrijving te beantwoorden, terwijl de var. *Willdenowii* bovendien zeer zelden moet stekken (zie afb.!). Zelf heb ik deze variant dan ook in vrijwel alle Ned. horti en de bekendste collecties tevergeefs gezocht. Meerdere varianten van *pentagona* worden in de werken van (en na) *Baker* (1881) niet genoemd en zoo zouden wij dus blijven zitten met de benaming van de plant op de afb.

Toch niet! Door verdergaande studie van dit (en aanverwante) geslacht mocht het mij gelukken ook dit op te lossen. Ik stel *U* dan bij dezen een nieuwe variant voor welke toch al heel oud is, doch door latere auteurs is weggecijferd. De plantensoort heeft er schijnbaar anders over gedacht en verwierf zich mede door haar gemakkelijke vermeerdering in de collecties een eerste plaats. Toen ik ze zelf voor de eerste maal bij mij zag bloeien, trof mij dadelijk het afwijkend uiterlijk van de bloem. Is de bloembuis bij haast alle overige soorten geheel effen glad, hier vertoonde deze, vooral aan de hoeken (de buis is min of meer duidelijk 6-hoekig) een duidelijk knobbelig oppervlak, zooiets als de oppervlakte van een fijne spons. In de eerste opwelling dacht ik aan de bloem van *spiralis* (*L.*) *Bak.*

De bloemen van deze laatste moeten er echter eenigszins anders uitzien en o.m. een vrij ruw oppervlak bezitten. Van mijn plant kon dit laatste nu niet bepaald gezegd worden, hoewel ze ook een weinig ruw aanvoelde. Dit alles daargelaten, 't kon immers in geen geval *spiralis* zijn, daar deze een ander habitus en ongevlekte blaadjes heeft. De echte *spiralis* (*L.*) *Bak.* mankeert trouwens ook in mijn collectie en is, voorzoover mij bekend, waarschijnlijk niet meer in de Nederlandsche collecties aanwezig. Ten tijde van *Vorst Salm-Dyck* was dit met deze en vele andere zeer zeldzame soorten beslist wel 't geval, daar onze groote, zoo niet de grootste

succulentenkenner, Dr. Martinus van Marum, een vriend en medewerker van S. D., destijds verbonden aan Teyler-Museum te Haarlem, een vrijwel even groote collectie succulenten bezat als Vorst S. D. Ook was ze toen nog in den Hortus te Utrecht. Mocht de „echte” spiralis toch nog hier of daar aanwezig zijn, dan ontvang ik zeer gaarne bericht!

Zooals gezegd vond ik de plant beschreven in de oudere literatuur; 't eerst bij Hawth in een bijvoegsel van zijn „Revisiones” (1821) n.l. additamenta Quaedam op bladz. 201 onder den naam *Ap. pentagona* var. *torulosa*! Gedeeltelijk wil ik de bemerking, die Hawth hierbij maakte, even aanhalen: „onderscheidt zich van al deze mij bekende planten (twee uitgezonderd) door 't zeer zeldzame sponsachtig-knobbelige karakter van de hoeken der bloembuis. Dit beeld ken ik alleen maar bij *Ap. imbricata* (et *aletride farinosa* L.)”. Een ander botanicus, Schultes die de Aloë-geslachten een 8-tal jaren later bewerkte in Syst. Vegetab. (VII) vond in het eigenaardige karakter van de bloem voldoende aanleiding om deze tot een aparte soort te verheffen en noemde ze „Aloë quinquangularis”. Vorst S. D. op zijn beurt zag in deze, m.i. zeer te recht, een var. van spirella en noemt ze in zijn Monographie gen. Aloës dan ook *Al. spirella* var. *quinquangularis*. Dit quinquangularis (5-hoekig) wijst er zoo duidelijk op, dat het dus een variant is van spirella, waarbij dan echter de 5-hoekige spiraal duidelijk te herkennen valt. Hoofdzakelijk echter ook, omdat spirella een soortgelijke bloem heeft, hetgeen bij deze echter, zooals S. D. ook zegt, slechts met het „oculo armato” d.i. gewapend oog, dus met een vergrootglas, is waar te nemen. S. D. zegt dan ook van deze plant: blaadjes als van spirella, maar minder naar alle zijden gericht, zoodat de 5 rijen goed te herkennen zijn.

Gaan wij nu echter volgens Baker en latere auteurs te werk, dan wordt onze plant dus een subvariëteit van spirella. Ik voor mij vind de benaming *Ap. pentagona* var. *torulosa* Haw. uit liefhebbersoogpunt als de eenvoudigste, de meest geschikte; ze is bovendien de oudste. Wetenschappelijk is het, dunkt mij, eveneens in orde. Afgaand op den habitus mag dus de conclusie luiden, dat onze afb. deze variëteit weergeeft. Ik weet niet, of G. D. D. de bloem (restant van een bloemstengel is nog te zien) heeft bestudeerd, mij dunkt ze moet toch haast opgevallen zijn! (De afb. is niet afkomstig van een foto naar een plant uit mijn coll., doch een cliché uit „Vademecum” van Ch. de Ringh, waar ze op bladz.

54 als *A. spiralis* Bak. is afgebeeld. G. D. D.)

Hiermede heb ik deze kleine groep vrij uitvoerig en naar ik mag veronderstellen, ook wetenschappelijk juist behandeld. Hoewel 't artikel daardoor wat uitgebreider en minder eenvoudig werd, was dit toch beslist noodzakelijk. Mocht iemand nog een andere meening hieromtrent zijn toegedaan, terwijl dit dan ook aan de hand van diverse gegevens mogelijk kan worden aangetoond, dient zulks ter uiteindelijke oplossing eveneens spoedig ter algemeene kennis te worden gebracht. In 't tegenovergestelde geval zag ik ook gaarne bewijzen van instemming. Dit alleen om het geheel in den kring van liefhebbers wat vaster ondergrond te geven. Vele soorten uit geslachten als *Apicra*, *Haworthia*, *Gasteria* en *Aloë* geven om verschillende redenen gemakkelijk aanleiding tot onderlinge verwarring. Soms zal 't ons zelfs niet geheel gelukken daaruit te geraken. Wij dienen echter voorop te stellen alles zoo zuiver, vooral zoo duidelijk en uitvoerig als mogelijk is te behandelen, al worden sommige gedeelten voor ons liefhebbers dan ook wat wetenschappelijker. Het is voor deze plantengroep zeer beslist geboden, ten einde eenige orde te scheppen, wat, gezien de matelooze naamsverwarring in diverse collecties, wel ten hoogste tijd genoemd mag worden. 't Is alles wel niet zoo erg eenvoudig, terwijl de bestudeering van deze plantengroepen, de ingewikkelde materie in aanmerking genomen, geen eenvoudige is. Ze is echter buitengewoon interessant en verrassend, zooals trouwens onze geheele liefhebberij.

A. J. A. UITEWAAL.

Aant. Eenige foutieve afb. van *Ap. spiralis* in Ned. litt. zijn:
 Plaatje No. 17 in Verkade's Vetplanten-album door A. J. van Laren.
 Succulenta, jaarg. 1936, blz. 90.
 Vetplanten door G. D. Duursma, blz. 75.
 Succulenten in Beeld en Woord door id. blz. 116.
 Ned. Ver. v. Liefh. Cact. en Vetpl. jaarg. 1936, Meinummer.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

Juli.

De meeste *Conophyta* hebben in den loop van deze maand hun rustperiode geëindigd en daarom geven we deze planten langzaam aan weer water.

Conophytum bilobum bloeit nu met gele bloem. *Conophytum Wettsteinii* splitst zich zeer gemakkelijk; een enkele maal ontstaan

zelfs vier nieuwe bladparen uit één oud plantenlichaam. Voorts komen nu de meeste Pleiospilosoorten in bloei; *Pleiospilos Nelii*, een der mooiste vormen, komt echter niet gemakkelijk tot bloeien. *Frithia pulchra* bloeit volop; de voornaamste groei valt in het voorjaar; in den winter moet men haar niet te koud plaatsen en matig water geven. De plant heeft een klein wortelgestel, dat men tot uitbreiding kan dwingen door veel zand aan de aarde toe te voegen. Ook *Bergeranthus* en *Hereroa* bloeien in deze maand; van de eerste is de bloem wat kleiner dan van *Hereroa*.

Lithops pseudo-truncatella is ongeveer half Juli vrijwel uitgebloeid, *Lithops pulmonuncula* bloeit meestal wat later, terwijl het andere familielid, *Lithops Mundtii*, ongeveer gelijktijdig met *Lithops pseudo-truncatella* in bloei komt.

In Maart 1933 zaaide ik *Lithops Elisabethae*. Van 25 opgekomen plantjes bloeiden in Juli 1935 een twaalfstal. Ook hier is het voor de plant niet noodig, evenmin als bij *Lithops pseudo-truncatella*, dat de spleet van het bladpaar moet doorlopen om bloeibaar te zijn. Zonder de bloem gezien te hebben, afgaande op den vorm der zaden, gaf Prof. Kurt Dinter eenige jaren geleden als zijn meening te kennen, dat deze geel zou zijn. Dit is inderdaad het geval.

De zaaddoozen van *Pleiospilos*, *Lithops*, *Faucaria*, *Dintheranthus* enz. zijn in deze maand rijp. Voor alle zekerheid onderzoeken men even of de oude bloemstengels niet meer groen zijn, doch eenigszins een strookleur hebben gekregen, voordat men de zaden oogst.

Tegen het einde van de maand zien we ook weer nieuwen groei in *Ebracteola*, *Stomatium*, *Titanopsis* en *Astridia*.

Oophytum N. E. Br. Van dit geslacht zijn tot heden twee soorten bekend, n.l. *Oophytum oviforme* en *Oophytum nanum*, afkomstig uit het Van Rhynsdorp district.

In mijn bezit is *Oophytum oviforme*, een zodevormend plantje, dat acht hoofdjes heeft gevormd. De nieuwe lichaampjes zitten in de witachtige droge huidjes van de oude bladparen. Ze hebben eenigermate den eivorm en zijn zeer week; de opperhuid is fijn ruw en geheel bedekt met zeer kleine glanzende knobbeltes of papillen, kleine ronde opzettingen, die den buitenwand vormen van de opperhuidcellen, waardoor de huid zacht ruw, ook wel fluweelig aanvoelt. De lichaampjes zijn \pm 15 m.m. hoog en 6—10 m.m. dik; de kleur is groen, in het zonlicht olijfgroen, de bloem tamelijk

klein, roodachtig. Het plantje heeft de eigenaardigheid, een groot deel van het jaar zonder zuigwortels te zijn. Het verlangt veel licht en warmte en moet in de groeiperiode matig vochtig en in den winter volkomen droog gehouden worden. De groeitijd valt in het voorjaar, daarna volgt de bloei en verder rust de plant het geheele jaar.

F. SWÜSTE.

LITHOPS JACOBSENIANA SCHWANT.

Eenige jaren geleden ontving ik uit Zuid-Afrika Lithopszaden onder het nummer 353, waarbij later de mededeeling volgde, dat deze nieuwe soort den naam gekregen had van Lithops Grünau zonder bijvoeging van auteursnaam. Deze naam is spoedig verdwenen en terecht. Toen de planten, welke uit deze zaden waren gekweekt, eenige jaren oud waren, heb ik ze geplaatst bij *Lithops mickbergensis* Dtr., omdat mijns inziens deze planten daarmede identiek zijn.

Kort geleden ontving ik een schrijven uit Zuid-Afrika, waarin o.a. staat: *Lithops Jacobseniana* Schw., is mijn *Lithops* No. 353 — Grünau. Staat dicht bij *L. mickbergensis*. De plantenlichamen zijn alleen iets grooter, doch dat kan aan de standplaats liggen.

Een zestal planten *L. Jacobseniana*, die ik in December j.l. als importplanten ontving, hebben zich in April volgezogen. Ze zijn gemiddeld wat grooter dan *L. mickbergensis*, ook zijn ze tot heden iets meer okerkleurig roodachtig dan mijn uit zaad gekweekte *L. mickbergensis*. Overigens gelijken beide soorten *Lithops* volkomen op elkaar.

F. SWÜSTE.

REBUTIAE

door A. V. Friç en K. Kreuzinger.

III.

Algemeen overzicht. (Vervolg.)

Gedurende de daarop volgende 20 jaren wordt niets nieuws gevonden. Dan komt de reeds genoemde expeditie 1927—1928, die meer dan 50 nieuwe *Rebutiasoorten* uit het hooggebergte meebrengt. Deze planten, die verzameld werden op hoogten van 5000—5700 Meter boven de zee, zijn in Kreuzinger's „Revision der Systeme

matik der Kakteen" ondergebracht als *Rebulobivia b.* De daarin als No. 545 voorkomende *R. L. pilifera* behoort tot de groep *Rebulobivia a.*, dicht staande bij No. 544. Na voortgezette studie blijken deze planten een zelfstandige groep van het ondergeslacht *Rebutia* te zijn, welke we later onder den naam *Azimuthia* beschrijven zullen. Het zijn bewoners van de hoogste toppen der bergen.

F r i ç vond als gevolg van het behaalde succes vele navolgers in het zoeken naar deze planten, o.a. Stümer en Marsoner. De meeste van de tegenwoordig in Europa bekende soorten zijn van deze beide verzamelaars afkomstig. Het inzamelen der planten op de hoge bergen geschiedde door inboorlingen, hetgeen gemakkelijker en goedkooper is, en ook omdat de bergen ontoegankelijk zijn voor auto's of iets dergelijks.

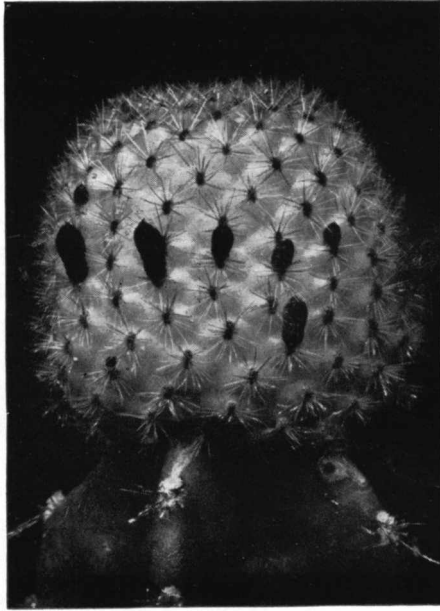
F r i ç zegt, de eenige onderzoeker en inzamelaar geweest te zijn, die persoonlijk de *Rebutia*'s op de groeiplaatsen heeft gezien. Hij heeft in het „Zeitschrift der österreichische Gartenbaugesellschaft" te Weenen medegedeeld, hoe hij daartoe kwam. Hij wilde naar de vulkaan Cachi en moest daarvoor een omweg maken. Toen hij te Puerta Tastil aankwam, had hij hevige koorts, als gevolg van een longaandoening. Er waren geen dokters en geen geneesmiddelen en hij kon ook niet terug. Hij kroop op het plateau van een der nabije bergen en vindt daar de *Andeneas*, hier zag hij de machtige vulkaan Chani.

Tegelijkertijd begonnen zijn zieke longen in de zuivere dunne berglucht te genezen. In deze 14 daagsche tocht vond hij *Rebutia*'s, die geheel afwijken van de tot heden geïmporteerde planten.

Onze lezers zullen opgemerkt hebben, dat vele *Rebutia*'s in het begin tot het geslacht *Echinopsis* gerekend werden, en inderdaad behooren ze er toe. In ons systeem vormen de *Rebutia*e een der drie takken der *Echinopsioideae*. Oorspronkelijk rekende men planten, die thans algemeen als de typische *Echinopsis* genoemd worden, bijv.: *Echinopsis Eyriesii* tot de *Cereae*. Later, ongeveer 100 jaar terug, werd *Echinopsis* door P. de C a n d o l l e en na hem door Dr. P f e i f f e r gerangschikt onder „*Cerei globosi*". Daarna in 1837 werd door Z u c c a r i n i het geslacht *Echinopsis* geschapen. Deze naam werd behouden, ofschoon L e m a i r e den naam *Echinonyctanthus* invoerde. Omstreeks 1850 brengt vorst S a l m - D y c k het geslacht *Echinopsis* onder in Tribus III: *Cereastreae*. Ook L e m a i r e heeft daarna later *Echinopsis* bij zijn geslachtsindeeling ondergebracht in Tribus V: *Cerei*. In S c h u m a n n 's

Monographie vinden we *Echinopsis* met tamelijk onveranderde soorteninhoud weer in de eerste onderfamilie: *Cereoideae*. Wanneer we nu een overzicht trachten te krijgen van de bovengenoemde tijdsruimten, dan kunnen wij twee dingen vaststellen. Ten eerste: Zuccarini heeft het nieuwe geslacht zeer nauwkeurig opgesteld, omdat hij alle eigenschappen duidelijk naar voren bracht.

Niettemin vindt men kort daarna bij *Echinopsis* weer planten,

Rebutia minuscula aurea met bloemknoppen.

die er volgens onze tegenwoordige inzichten niets mee te maken hebben, zooals *Echinocereen*, *Trichocereen* en *Lobivia's*. Het heeft niet aan pogingen tot schifting onderbroken, herinnerd zij aan die van Salm-Dyck omstreeks 1860, maar het is alles bij het oude gebleven. Alleen de *Echinocereën* werden afgesplitst. Omdat in den loop der tijden steeds nieuw materiaal gevonden werd, is in Schumann's tijd van een logische indeeling der geslachten geen sprake. Zooals deze het geslacht *Echinocactus* opvatte, moest hij zelf bij de studie van *Echinopsis* toegeven, dat bijv. *Echinopsis cinnabarinna* Lab. met hetzelfde recht tot het geslacht *Echinocactus* gerekend kon worden. Ten tweede: het toenemende gebruik van de van den geslachtsnaam „*Cereus*” afgeleide ondergeslachten, zoo-

als Cereae, Cereoideae, Cereastreae, en dergelijke. Aan de hand van verschillende mededeelingen in de oudere litteratuur laat zich gemakkelijk vaststellen dat de eerste Cereen (Fakkeltacteen) de houtachtige stamdeelen waren van *Opuntia*'s, zooals *Cardenche*, *arboresceus*, enz. Men doopte deze in was of een andere vetsoort, en gebruikte ze als fakkels. Strikt genomen waren dus de cylinder *opuntia*'s de eigenlijke Cereen. Zonder hier een etymologische of andere studie betreffende het woord *Cereus* te willen opstellen, moet toch worden vastgesteld, dat ten allen tijde aan het woord *Cereus* het begrip verbonden is van lengte, die dikte of diameter meerdere malen overtreft, daarbij spreekt het van zelf, dat de verhouding tusschen beide afmetingen zeer variabel is, en dus ook korte zuilen zoowel als stengelachtige planten omvat. Dus waren de „*Cerei globosi*” van *Candolle* en *Pfeiffer* een fout begrip, want kogelige zuilen zijn niet bestaanbaar. Latere auteurs hebben deze klip omzeild. Ook *Salmdyck* verviel in 1849 in dezelfde fout. Want waar hij vroeger tot zijn *Cereastreae* slechts *Pilocereus*, *Echinopsis* en *Cereus* rekende, deelt hij nu *Leuchtenbergia* er bij in. Omstreeks 1890 vereenigt *Schumann* uiteindelijk alle *Cac-*tussen met uitzondering van *Opuntia* en *Peireskia* tot de familie *Cereoideae*. Later valt ook bij *Berger* en *Britton & Rose* hetzelfde op te merken. Zelfs heden ten dage zijn, ook om andere redenen, alle vraagpunten welke hierop betrekking hebben, nog niet opgelost. Het blijft onverklaarbaar, wanneer men bijv. een *Aztekium*, een *Ariocarpus*, een *Rebutia minuscula*, een *Obregonia* of een *Lophophora*, om slechts enkele te noemen, tot de cereusachtigen rekent. Aan den anderen kant rekende men *Zygocereus* (*Epiphyllum*) en *Phyllocereus* (*Phyllocactus*) tot de *Echinocactus*soorten.

Op grond van deze en andere overwegingen hebben wij de verzamelnaam *Cereus* niet meer gebezigd in de gevallen, dat ook andere dan cereusachtige cacteen bedoeld zijn. Zoo hebben we bijv.: *Trichocereus* door *Trichopericarpeae* vervangen, hetgeen tweërlei voordeel geeft. Ten eerste zijn er in deze groep meerdere planten, die geen cereusachtigen groei vertoonen, en ten tweede vermijdt men dat het woord *Trichocereus* door *haarcereus* vertaald wordt, en dan tot het besluit komt dat het een *Pilocereus* is. En dus geeft het woord *Trichopericarpeae* meer karakteristiek aan, wat de auteur van de *Trichocerei* daarmee omvatten wilde.

(*Wordt vervolgd.*)

LIMOSELLA MERENSKYANA Dtr.

We ontvingen uit de Botanische tuin van Stellenbosch een merkwaardige plant, die nu wel niet direct tot de succulenten gerekend mag worden, doch die toch door haar typische aanpassing aan het klimaat de vermelding waard is. Ook in ons land komt een soort *Limosella* voor en wel het Slykgroen (*L. aquatica* L.) een tot de Leeuwenbekfamilie behoorend gewasje, dat hier en daar in ons fluviaatiele gebied, dat is dus langs onze groote rivieren (en bij Zuidlaren) wordt aangetroffen. Het plantje heeft als zoodanig weinig te beteekenen. Het wordt niet hooger dan 5 c.M. en de witachtig roode bloempjes zijn buitengewoon klein. Haar Zuid-Afrikaansche verwant is al evenmin een opvallende verschijning. Maar deze vertoont een goocheltoer, die we bij onze inheemsche soort vergeefs zullen zoeken. Bij de plantjes, die ik in een doosje met de bijbehorende aarde ontving, stond de volgende in het Afrikaans gestelde gebruiksaanwijzing:

„In Juni of Juli in warm water zet en laat uitkom. In September die water minder maak en laat opdroog tot ander jaar.” Zetten we nu zoo'n, op een stukje turf gelijkend brokje in lauw water, dan kunnen we dit in enkele uren zien uitloopen. De verschrompelde kern der plant, die als een putje zichtbaar was, zwelt op en krijgt een groene kleur.

Een paar groene sprietjes schieten omhoog, zoodat het bruin-grauwe brokje reeds des avonds een groen tapijtje vormt. Laten we het nu echter weer opdrogen, dan verdwijnt alles weer even snel als het gekomen is. Dit spelletje kan men eenige malen herhalen. We hebben zoo juist weer een stukje in een bakje met water gezet en zullen het nu rustig laten groeien.

Zoodra er bloemen aankomen, zullen we er een foto van maken.

Vergissen we ons niet, dan is deze *Limosella* een bewoonster der zouthoudende vlakten van Duitsch Zuid-West-Afrika, die slechts gedurende korten tijd in den zomer regen krijgen en zich dan in zeer korten tijd tooien met een prachtig groen waas, terwijl ze de rest van het jaar dorre velden zijn.

LEEKENHOEKJE.

*Correspondentie s.v.p. te richten tot J. M. van den Houten,
Mathenesserlaan 364a te Rotterdam.*

Juli.

Volop zomer en dus..... echt cactusweer. Zeker, de zon en de

warmte dat is waar we in de lange wintermaanden zoo vaak naar verlangd hebben en die onze planten zoo hard noodig hadden. En toch, nu beiden ons in zoo rijken overvloed geschonken worden, nu is het goed eenige matiging te betrachten, want van verschillende kanten hoorden we klachten dat de planten verschrompelden en uitdroogden. We hebben er al meer op gewezen dat cactussen lang niet allemaal woestijnbewoners zijn, dat bijvoorbeeld de Phyllo's, Epiphyllums en Rhipsalissen echte boschplanten zijn. Bij de studie der planten in hun natuurlijke groeiplaatsen zijn omtrent de succulenten heel wat verrassende dingen aan het licht gekomen en die kunnen ons weer helpen een geschikte kweekwijze te vinden voor de afzonderlijke groepen. Het is natuurlijk absoluut ondoenlijk om in een kleine collectie, die bestaat uit de meest heterogene soorten, iedere plant zoo natuurgetrouw mogelijk te kweken. Al spoedig zal men bemerken, dat bepaalde soorten het beter doen als andere en het zou aanbeveling verdienen deze groepen wat uit te breiden en de slechtgroeienden desnoods te verwijderen. Trouwens een beetje selectie kan in het algemeen geen kwaad. Alleen op deze wijze kan men van zijn verzameling een soort studieobject maken en krijgen we een aantal speciale deskundigen, waarvan de één een echte Mamillariakenner wordt, terwijl een ander de Rebutia's in de puntjes kent en er het hoogste in weet te bereiken. Zelfs in de grootste wetenschappelijke plantenverzamelingen, we noemen Kewgardens en de Botanische tuin te Berlin-Dahlem kan men opmerken, dat sommige geslachten veel beter vertegenwoordigd zijn en er veel mooier bijstaan dan de andere, wat we niet anders kunnen verklaren, dan dat ook daar de groeivoorwaarden voor de eene groep veel beter zijn dan voor de andere. We behoeven dit niet te beschouwen als een gemis aan kweekervaring, maar louter als een gevolg van de uiterlijke omstandigheden. We kunnen dit bewijzen met een voorbeeld uit onze eigen ervaring. Jaren geleden hadden we een prachtige verscheidenheid van Phyllo's bijeengebracht en deze stonden in een koude kas op het westelijk tablet. Ze bloeiden ieder jaar mooier en we herinneren ons nog het glansjaar, waarin er zoo een 50 bloemen op één dag tegelijk open waren, een gebeurtenis waaraan we enkele Lumièreplaten gewijd hebben. Door toevallige omstandigheden moesten we ze een paar jaar geleden een andere plaats geven, omdat bedoeld tablet voor iets anders gebruikt moest worden. Ze stonden in den winter iets warmer en kregen iets minder licht, men zou zoo zeggen ze kwa-

men iets meer in de schaduw te staan van een bosch, dat wat meer naar de tropen gelegen was.

Maar het resultaat was, dat de groei al gauw geheel veranderde, dat ze meer spichtiger, niet bloeibare takken erbij kregen en hoewel we de planten des zomers evenals altijd naar buiten brachten en ze dit jaar hun oude standplaats weer terugkregen, ze nog lang niet de oude zijn. Een voorbeeld dat bijna elk liefhebber met eigen ervaringen kan aanvullen. Nu we het toch over Phyllo's hebben, willen we hier nog enkele woorden aan toevoegen. De meeste soorten zijn zoo ongeveer uitgebloeid en het verdient aanbeveling alvorens ze naar buiten gaan ze eens flink onderhanden te nemen. De aarde wordt vernieuwd. We geven een goede losse tuinaarde, waaraan we wat oude koemest toevoegen. De dunne takken, meestal met enkele luchtwortels aan het eind kunnen er wel af en we maken van de goede soorten wat stek.

Ook de ouderwetsche „Ackermannii”, die rijk bloeit maar dikwijls ongeloofelijk leelijk van vorm is, snoeie men flink in. Zoo doende komt er wat de tuinders noemen, wat lucht in. De bloemen zullen zich het volgend jaar beter kunnen ontwikkelen en er zullen minder knoppen verdrogen, doordat ze in de knel komen te zitten. Stekken geven we een breed snijvlak omdat deze zich in den regel sneller bewortelen. Bij de soorten van de „Cooperi”klasse schijnen echter de ronde stengels even goed aan te slaan. Deze soorten onderscheiden zich door hun groote, geelachtig witte bloemen met lange buis, die heel dicht boven den grond ontspruiten. Vaak zijn ze welriekend.

Behalve de Ackermannii, die practisch elke standplaats voor lief neemt en ook in de felste zon haar levens- en bloeikracht behoudt, zetten we de Phyllo's in den zomer op een beschaduwde plaats onder heesters of onder een beschermend dakje van latwerk of gonje. Wie geen gelegenheid heeft zijn planten in te graven en de potten dus zonder een dergelijke bescherming buiten moet zetten, denke eraan, dat ze meerdere malen moeten begoten worden, ten einde een al te groote uitdroging der potkluit tegen te gaan.

v. d. H.

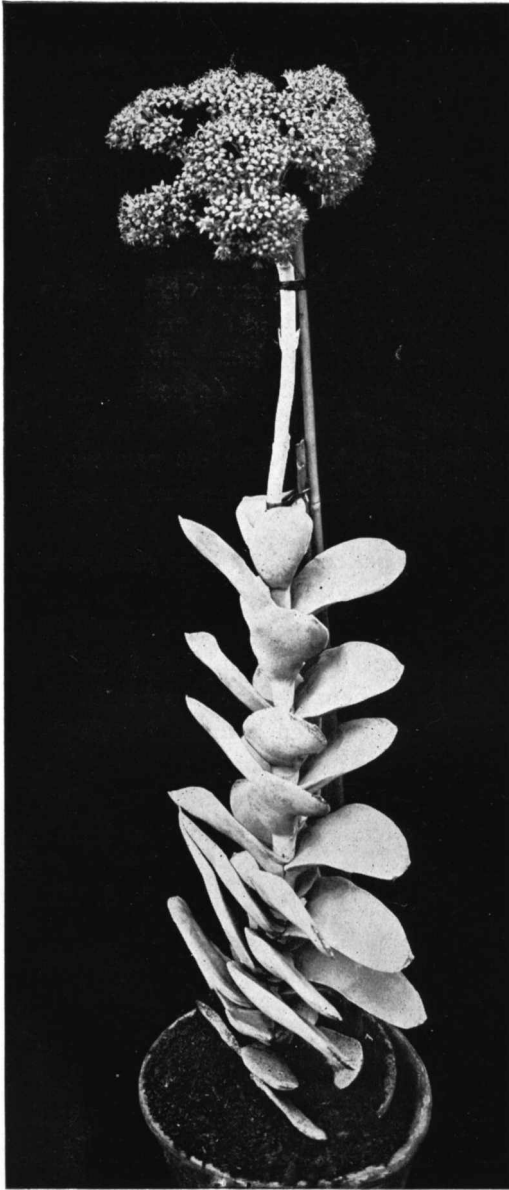
VRAGENRUBRIEK.

CRASSULA FALCATA, Willd, syn. ROCHEA FALCATA, D. C.

Een onzer leden in Ned. Oost-Indië schrijft:

„Ik zou gaarne willen weten, wat de oorzaak kan zijn van de

roode roestvlekken op de bladeren van *Crassula falcata*, die de

Crassula falcata.

Photo J. P. A. Huijsers. Collectie Mevr. Cohen.

plant zeer ontsieren. Ik dacht, dat het de gevolgen van roode spin kunnen zijn, doch bij grondig onderzoek bleek dit ongedierte niet op mijn plant voor te komen. Zouden de roestvlekken weg te werken zijn door een of ander bestrijdingsmiddel?"

Antwoord.

Bij sommige blad-succulenten, in het bijzonder bij *Crassula falcata*, bij oude bloemisten beter bekend als *Rochea falcata*, in het Verkade album te vinden onder den naam Sikkeldikblad, kan men opmerken, dat de bladeren een bepaalden stand innemen ten opzichte van den stengel. Het bladoppervlak is niet horizontaal geplaatst, doch staat soms bijna loodrecht, wat op de foto duidelijk te zien is. De zonnestralen kunnen de bladeren niet loodrecht treffen, doch glijden als het ware onder een hoek van de bladeren af, waardoor

verdamping wordt tegen gegaan, terwijl ook de invloed van het zonlicht op het bladweefsel geringer wordt. Hetzelfde verschijnsel kan men waarnemen bij *Crassula perfoliata* L. syn. *Rochea perfoliata* D.C. In hun vaderland, dat voor beide planten het Zuid-Oostelijk deel van de Kaap is, tot Natal en Barberton, zijn de bladeren dezer planten wit, in onze culturen min of meer fluweelig grijs-groen. Een foto van *Crassula perfoliata* vindt men in H. Jacobsen, blz. 47 een beschrijving in Berger, blz. 394.

De bladoppervlakten van dergelijke Zuid-Afrikaansche Succulenten zijn voorzien van een laag cellen, die dicht bij elkaar geplaatst zijn en een soort pantser vormen. Deze cellen zijn ten opzichte van de omringende epidermiscellen tamelijk groot en hard, dit laatste, omdat in de celwanden overvloedig kiezelzuur is afgezet. Zulk een pantser van kiezelzuurcellen beschermt de daaronder liggende saprijke cellen en bemoeilijkt op die wijze eveneens de verdamping. Oude bladeren verliezen op den duur dit pantser. De stand der bladeren leert ons, dat de zon niet onbarmhartig recht op de bladeren mag schijnen.

Roode spin komt, voor zoover mij bekend is, op deze planten niet of zeer sporadisch voor. De roodbruine vlekken op de bladeren zijn waarschijnlijk een gevolg van verbranding. Wanneer op de bladeren vocht achterblijft, hetzij na het besproeien, hetzij na een regenbui en deze daarna door de tropenzon krachtig worden beschenen of wanneer in onze kasjes bij fellen zonneschijn de temperatuur na het gieten achter het glas te hoog wordt, ontstaan roode roestvlekken, die de plant ontsieren. *Echeveria leucotricha* J. A. Purp, eveneens dichtbezet met fluweelig grijze haartjes, kan dezelfde brandvlekken vertoonen.

v. d. Th.

INHOUD: *Apicra pentagona*. — Behandeling van onze Mesems. — *Lithops Jacobseniana* Schwant. — *Rebutiae* (Vervolg). — *Limosella Merenskyana* Dtr. — Leekenhoekje. — Vragenrubriek.
